

האיחוד

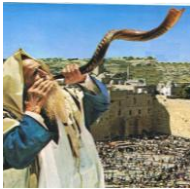
עלון לשבת קודש

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

בסיוע מועצה דתית אשדוד

נושא השבוע: ראש השנה

ההפטרה: "שוש אשיש" (ישעיה סא)

פרשת נצבים

"אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלוהיכם" (כט, ט)

יש לפרש בדרך רמז: ידוע שכאשר עם ישראל מאוחדים ואוהבים האחד את השני ומוחלים זה לזה, גם השם יתברך מתנהג איתם בחסד וברחמים.

אומרת התורה: "אתם נצבים היום כולכם" - אם תתייצבו כולכם יחד ותהיו מאוחדים, אז יתקיים בכם "לפני ה'" - תוכלו לעמוד לפני ה' יתברך בין כשהוא במידת הרחמים, "אלוהיכם" - ובין שהוא במידת הדין, כי כשיראה ה' יתברך שאתם מתנהגים באהבה, אחוה, שלום ורעות, הוא יקום מכיסא דין וישב על כיסא רחמים.

"ושבת ער' ה' אלוהיך ושמעת בקולו" (ל, ב)

אומר הגאון רבי יצחק זילברשטן שליט"א: בשולחן ערוך (ס' תרו ס"א) מובא בדבר חובתו של כל יהודי לפייס את חברו שפגע בו, בערב יום הכיפורים וכתוב: "ואם אינו מתפייס בראשונה יחזור וילך פעם שניה ושלישית ובכל פעם ייקח אתו 3 אנשים, ואם אינו מתפייס בשלש פעמים - אינו זקוק לו".

שאלתי את מו"ח מר"ן הגאון יוסף שלום אלישיב זצוק"ל מה פירוש "אינו זקוק לו"? והוא השיב שהקב"ה לא יבוא אליו יותר בטענה מדוע לא ביקש סליחה מחברו, אבל החטא שחטא כלפי חברו אינו מחול.

מכאן נלמד להיזהר שלא לפגוע בחבר וגם אם עשינו כן ואנו מבקשים שיסלח נשתדל לעשות זאת בצורה כנה ולא מהשפה ולחוץ, וגם כדאי להביא תשורה קטנה כפיוס או לכתוב לו מכתב מרגש הנושא בקשת סליחה.

"ואתה תשוב ושמעת בקול ה'" (ל, ז)

מדוע הדגישה התורה את המילה "ואתה" שהרי יש כאן דיבור עם ישראל וברור מאליו שעליהם הוא אומר "תשוב ושמעת"?

מכוון שאדם נוטה תמיד להצדיק את עצמו ואת מעשיו, וכאשר הוא נמצא עם הציבור ושומע עמהם תוכחה, הוא בטוח שלא אליו מתכוונים, לכן הדגישה התורה "ואתה" - דע לך שגם אתה צריך לתקן את עצמך ואין לך להביט על חסרונותיהם של אחרים אלא קודם כל בחסרונות שלך עצמך.

"ואתה תשוב ושמעת בקול ה'" (ל, ז)

אחת הדרכים המובילות באופן ישיר אל התשובה היא ההליכה בדרכי הענווה. אדם שאינו מתגאה ואינו מתפאר על אחרים, שערי תשובה פתוחים בפניו.

הדבר נרמז במילה "אלול", המכילה את המילים לו, לא, שהיא נקראת הפוך. ללמדנו שאם יעשה אדם את עצמו "לא" - שלא יאחז מעצמו יותר מדי, אזי הוא יהיה שייך "לו" - להשם יתברך כי הענווה מביאה את האדם למציאת חן בעיני אלוהים ואדם.

ע"פ "אור החיים" אופק תל אביב * לא לעיין בזמן תפילה * שקיעה 6:34 - 6:42 * סוף זמן ק"ש 8:54 - 8:53

כניסת שבת: 6:22 יציאת שבת: 7:12 יציאת שבת: 7:55

כניסת ראש השנה ראשון: 6:18 כניסת ראש השנה השני: 6:51

חצות יום: 12:33 יציאת החג: 7:06 יציאת ח"ת: 7:49

באחד הימים העמוסים של ערב פסח תשס"ח, הייתי אמור לקבל חפץ מסוים מאחת החנויות הממוקמות ברחוב יחזקאל בירושלים. הגעתי למקום, אך בעל החנות ביקשני לחזור בעוד כשעה, רק אז יהיה החפץ מוכן. כעבור שעה ורבע שחזרתי, ראיתי אברך צעיר שעמד שם עם עגלת ילדים ונזכרתי שגם לפני שעה ורבע ראיתי אותו עומד שם. הדבר נראה לי קצת מוזר משום שגם אז הוא עמד כך, כמעט באותה תנוחה.

לא הרביתי בהיסוסים, ניגשתי אליו ושאלתי אותו שמא הוא זקוק לעזרה. הסברתי לו ששמתי לב שהוא ניצב באותו מקום ובאותה תנוחה כבר שעה ארוכה, וכי יצר הסקרנות שבי לא מאפשר לי לעבור על כך לסדר היום... בתגובה לשאלתי, חיך האברך בבדיחות מה והחל לספר סיפור מדהים:

"אני מתגורר אי שם במרכז הארץ. לפני שלוש שנים בדיוק, הייתי צריך לסדר איזה עניין בירושלים ונזדמן לי לנסוע באוטובוס שדרך מסלולו עובר ברחוב יחזקאל, הייתי אז צעיר חילוני... והאוטובוס התנהל בעצלתיים. כשהגענו להצטלבות הרחובות יחזקאל - אבינועם ילין, הוא נע לאטו, בקושי זו היות והתקהלות של אנשים הפריעה לתחבורה הסדירה. אחד הנוסעים הציץ מהחלון והבחין בהתקהלות של חרדים. הוא מיד החל לרטון בקול: 'שוב החרדים עושים הפגנות'... אך הפעם היה זה הנהג, חילוני למהדרין, שהתנדב להרגיע: 'לא! זו לא הפגנה! מתקיימת כאן חלוקת מזון לפסח למשפחות ברוכות ילדים. אני מכיר את זה מכל שנה... במשך יומיים-שלושה מגיעות לכאן משאיות ענקיות שפורקות טונות של סחורה לחלוקה חינם... הם יודעים לעזור אחד לשני, לא כמו אצלנו'... סיים הנהג את המונולוג. נדהמתי למשמע אוזני, מעולם לא ראיתי כזה דבר. עיני נצמדו לשמשת האוטובוס, אך לא הייתי מסוגל 'לבלוע' את כל המראה הגדול הזה בבת אחת.

נולדתי בבית חילוני, לא היתה לי אף פעם שנאה לדת או לחרדים, הם פשוט היו מחוץ לתחום ההתעניינות שלי, אך המראות שנגלו לעיני ברחוב יחזקאל הסעירו את רוחי ולא נתנו לי מנוח. בשל כך גמלה החלטה בליבי כי בסופו של יום אני מוכרח לחזור למקום! ואכן חזרתי, שעתיים תמימות התבוננתי ב'חלוקה' המסורתית.

אינני יודע איך זה קרה, אבל עובדה שהדברים ששמעתי והמחזה שראיתי נתנו לי דחיפה עצומה להתעניין, ללמוד ולהכיר את היהדות המקורית, דבר שלא עשיתי מעודי! במשך כל הדרך חזרה לביתי לא יכולתי להסיח את הדעת. כל הזמן חשבתי על המציאות שנגלתה לפני, בה החרדים עוזרים אחד לשני, ואיך חלוקת המזון מתנהלת ללא קולות או מריבות, אלא בסדר מופתי ונפלא.

במהלך החודשיים הבאים הפכתי בנושא והעמקתי בו, התחלתי ללמוד בישיבה, ומכאן ועד לשמירה מלאה של תורה ומצוות הדרך היתה קצרה ואף זכיתי בהמשך הדרך להקים בית כשר ונאמן בישראל.

כבר לפני שנתיים שאלתי את הרב שלי האם אני חייב לברך כאן 'ברוך שעשה לי נס במקום הזה'? כי במקום הזה נפקחו עיני ונגלה לפני עולם של אור ואושר! הרב חיך והשיב שאין כאן חיוב ברכה, אך אני יכול להודות להקב"ה על כך באמירת מזמורי תהילים במקום.

ובכן, כפי שאתה רואה, אני עומד כאן כבר שעה ארוכה ואומר תהילים ומודה לה' על הנס שעשה לי במקום הזה".

התרגשתי מאוד לשמע סיפורו וחשבתי שבזה תם סיפורו המופלא, אך כאן נכונה לי הפתעה. האברך הצדיק אמר לי דבר נוסף שריגש אותי עד לדמעות: "אתה רואה בעגלה את התינוק שלי? איך אתה חושב שקוראים לו? קראתי לו 'פסח', כדי להודות לה' ולזכור תמיד את החסד הגדול שעשה עמי...".

"איני יודע אם גם השנה הוא יגיע, אני בכל אופן מקווה בעזרת ה' לגשת לבדוק, ואם אפגוש אותו אלוץ שוב את ידו..."

(גיליון 'איש לרעהו' - אייר תשס"ט)

הלכות ראש השנה

פינת ההלכה

א. חייב אדם לשמח את אשתו וילדיו בחג ולקנות להם מתנות טובות לכבוד ראש השנה (ולקו"י ימים נוראים עמ' רעו, עיין שו"ע סי' תקכט ס"ב).

ב. מעלת יום ערב ראש השנה גדולה מאוד, ויזהר בו ביותר שלא לאבד אפילו רגע אחד, וישתדל בו בלימוד תורה, בתפילה בכוונה, בקיום מצוות ובחשבון נפש, כי יש בכוח יום זה לכפר על כל עוונותיו של כל השנה לפי שהכל הולך אחר ה"חיתום" (ילקו"י ימים נוראים עמ' קכח).

ג. גם הנוהגות לבשל את סעודות ראש השנה בחג עצמו [ע"י העברה מאש לאש], מכל מקום את האוכל לסעודת ליל ראש השנה השני תבשלנה לפני החג [כדי שהאוכל יהיה מוכן לזמן הסעודה].

ד. יש להתפלל תפילות רה"ש בשמחה ובנעימה ואין לאדם לעורר עצמו לבכות ברה"ש, אבל מי שבכייה נופלת עליו בתפילה אינו צריך לעצור את הבכי, שקבלה בידינו מהאר"י ז"ל שבאותה שעה דנים אותו בשמים, והבוכה טוב שיעביר את הדמעות על מצחו לניקוי העוונות החקוקים במצח (כה"ח סי' תקפ"ב ס"ק ז).

ה. ישתדל כל אדם לקום ברה"ש עם עלות השחר [ולהתפלל במנין נץ] (תורת מועדים סי' ד סח) ולכל הפחות ראוי להתעורר עם נץ החמה (6:35) בראש השנה, ואין נכון לישון ביום זה שהוא יום הדין [ומי שישן גם מזלו ישן]. וכשראשו כבד עליו יש להקל לישון אחר חצות יום (12:33), ועדיף לישון מלדבר דברים בטלים (ס', מועדים כהלכה סי' ו ס"ז).

ו. לפני תפילת שחרית ישתה משהו (אבל אסור לאכול!) שלא יישאר בתענית עד חצות יום, אבל מותר לאכול עד כביצה (54 גר') מזונות ופת או פירות ושתייה ללא הגבלה, אחרי שחרית לפני תקיעת שופר, לאחר שיעשו קידוש (תורת מועדים סי' ה ס"כא, ילקו"י ח"ה עמ' נב).

ז. הירא את דבר ה' יקרא התהלים בזמן שמוכרים עליות וכו' ולא יאבד זמנו לבטלה בימים קדושים אלה וכ"ש שלא יפטט (לדוד אמת סי' ז/ז) וראוי לסיים פעמיים את התהלים ביום רה"ש שהם ביחד 300 פרקים כמניין כפר (שו"ת מלאכת שלמה אור"ח סי' י).

ח. אסור להכין שום דבר מיום ראשון של ראש השנה ליום השני ואפילו אינו מלאכה אלא רק טרחה סתם אסור כגון: הכנת השולחן וכדו' (שו"ע סי' תקנ"א, ילקו"י ה"תע).

ט. בקידוש ליל שני אומרים "שהחיינו", ואם אפשר ישים פרי חדש או ילבש בגד חדש ויכוון לפטור אותם ב"שהחיינו" (סי' תר"ב ס"ב).

י. גם נשים צריכות להתפלל תפילת מוסף של ראש השנה (ילקו"י ח"א עמ' קפז).

יא. משעת הברכה של התקיעות ועד סוף חזרת העמידה של מוסף אסור לדבר (שו"ע סי' תקכ"ג ס"ג).

יב. בשעת התקיעות חייב לשמוע את התקיעות מתחילתן עד סופן ויכוון לצאת ידי חובת המצווה, ובין סדר לסדר אפשר להרהר בלב את הוידויים שכתבו בסידורים אבל אין לאומרם בפה (תורת מועדים סי' ז ס"א) בסיום התפילה אין לתקוע יותר בשופר (ס').

יג. אשה פטורה ממצות שופר משום שזו מצות עשה שהזמן גרמא (שו"ע סי' תקפ"ט ס"ו) מכל מקום נהגו הנשים להחמיר ולבוא לביה"כ ולשמוע (ואם תוקעים במיוחד לנשים לא יברכו) ואישה שנהגה לשמוע בכל שנה ונבצר ממנה השנה לשמוע אינה צריכה התרה, אבל אם ברצונה לבטל מנהגה לגמרי צריכה התרת נדרים (יביא"ח ח"ב סי' ל', תורת מועדים פי' ה ס"ח).

יד. ביום ראשון של ראש השנה אחר תפילת מנחה נוהגים לעשות סדר "תשליך" ליד נהר (סי' תקפ"ד ס"א) כהרמ"א משנ"ב ס"ק ח) ים, באר מים (חזו"ע עמ' קסז) או בור מים (כה"ח ס"ק ל). ואם אין בור מים אפשר לעשות לפני גיגית מים או ברז מים פתוח [את הגיגית עם המים ישפכו אח"כ לשירותים] וילקו"י ימים נוראים עמ' שכה) מ"מ אם אין עירוב בכלל (אפילו לא "צורת הפתח") לא יוציאו לשם מחזורים אלא יאמרו פסוקים בלבד (חזו"ע עמ' קסז).

ונשים פטורות מ"תשליך" ועדיף שלא תשתתפנה (ערוך השולחן סי' תקס"ג ס"ד, ילקו"י ח"ה ע"מ יג).

טו. אסור לחמם מים ביו"ט לרחוץ כל גופו (אבל חלק מגופו מותר) (שו"ע אור"ח סי' תקי"א ס"ב).

אבל במים קרים (מועדים כהלכה סי' כה ס"ד) או במים שהתחממו מערב יו"ט (שו"ע ס"ב) או במים שהתחממו מהשמש ביום שמש ביו"ט (חזו"ע יו"ט עמ' מא-מב ס"י מעין טהרה עמ' קפ"ב) מותר לרחוץ בהם כל גופו ביו"ט (שו"ע ס"ב).

ויזהר מסחיתת השיער וסחיתת המגבת ולכן יתנגב ברכות ולא בחוזקה.

טז. מותר לטאטא את הבית ביום טוב (חזו"ע שבת ח"ד עמ' מט) אם התלכלכה הרצפה במקום מסויים בשמן או שיש לכלוך דבוק ניתן לשפוך מים במקום הלכלוך ולנקות עם מגב ללא סחבה (כי כ"א מועד לגר"צ חוטה סי' תקכ"ב, חזו"ע ס').

יז. העיקר בימי ראש השנה הוא לפשפש במעשיו ולבדוק במה עליו לשוב בתשובה וכל אדם שישב מעט במנוחה ויבחן עצמו היטב ימצא הרבה הלכות שעליו לתקן, וזוהי עבודת היום לקבל על עצמו לשפר דרכיו להבא ולחפש עצות וגדרים.

יזהר מאוד שלא לכעוס ובפרט בראש השנה (אפילו בליבו) שאין זה סימן יפה לו (כ"א"ח פ' נזכים ס"ו).

הלכות עשרת ימי תשובה

סיום הצום: 6:49 (בערב)

תחילת צום גדליה 5:17 (עלות השחר)

א. הקמים לסליחות בצום גדליה אסור להם לאכול אפילו קודם עלות השחר אלא אם כן היתנו לפני השנה שאינם מקבלים את התענית עד עלות השחר, ואסור אף לשתות בלי תנאי. ואם התנה מותר לו לאכול ולשתות עד עמוד השחר (ש"ע סי' תקס"ד ס"א) [מי ששכח להתנות ואחרי שישן קם קודם עמוד השחר והרגיש צימאון, השותה יש לו על מה לסמוך ובפרט אם הוא רגיל לשתות לצמא כל לילה] (חז"ע עמ' יא). ואם התחיל לאכול בתוך חצי שעה לפני עמוד השחר אין לאכול סעודת קבע אלא פחות מכביצה (54 גר') לחם או מזונות, אבל שאר מאכלים מותר אפילו יותר (ש"ע סי' פט משנ"ב).

ב. יש לאדם ללמוד בספרי מוסר בעשרת ימי תשובה ולחפש ולפשפש במעשיו ולבדוק את הטעון תיקון (הן בהלכה, הן במידות וכן בכל שאר הנושאים) ולשוב עליהם בתשובה גמורה. (ש"ע סי' תרג ס"א ומסנה ברכה ס"ק ג) {ובכל יום משבוע זה יכוון לתקן את אשר חטא באותו היום בשבוע בכל השנה (חז"ע ימים נוראים עמ' רט, מסנה ברכה סי' תרג ס"ק ז)} וכן ישתדל להרבות בתפילה, צדקה וכו' וצריך להדר ולדקדק בכשרות המזון בימים אלו יותר ממה שמקפידים כל השנה (מטה מפדים סי' תרג סי' ה).
ג. אם אפשר לרכוש ארבעת המינים בהידור גדול כבר לפני יום הכיפורים עדיף לעשות כן כדי להוסיף עוד זכויות (מטה מפדים סי' תרג סי' ה).

ד. מצוה על האשה להשתדל לקיים מצות "הפרשת חלה" בימים אלו (כה"ח ס"ק כו). וטוב להפריש פעם אחת בימים אלו שיעור של 1/48 מהעיסה לחלה אע"פ שכל השנה מפרישה כל שהוא [ז"א אם העיסה היא 1,560 גרם צריך להפריש 32.5 גר' וכיו"ב] (כח"ח ס"ב שמיני ס"ג).

ה. בעש"ת אומרים "אבינו מלכנו" בשחרית ומנחה אחרי "18", ומנהגנו לומר גם בשבת (אלא שמדלגים חטא ועוון), אם יש ברית בעש"ת אין אומרים וידוי ונפילת אפיים, אך "אבינו מלכנו" אומרים (ש"ע סי' תרג ס"א, כה"ח ס"ק ו-יא-יב, הלכות עולם ח"ב עמ' רלב).

ו. בעש"ת אומרים "המלך הקדוש" במקום ה"א-ל הקדוש" ב- "18" ואם טעה או שהוא מסופק אם אמר או לא (ולא נזכר תוך כדי דיבור) חוזר לראש [לתחילת שמונה עשרה] והש"ץ שטעה חוזר ל"אתה קדוש" אבל בראש השנה ויוה"כ אם התפלל במחזור מילה במילה והוא מסופק אם אמר, לא יחזור שמסתמא אמר כהוגן (ש"ע סי' תקפז סעי' א' כה"ח ס"ק ז).

ז. בעש"ת אומרים "המלך המשפט" במקום "מלך אוהב צדקה ומשפט" ב-18, ואם טעה ואמר כהרגלו אם נזכר קודם שעקר רגליו ב"עושה שלום" חוזר ל"השיבה", ואם נזכר לאחר שעקר רגליו חוזר לתחילת 18 [וטוב שיתנה שאם זה לא חובה אזי זה בנדבה] (ש"ע ע"ס, חז"ע עמ' קאג), וזה לספרדים אבל האשכנזים לא חוזרים כלל (משנ"ב ס"ק ו, פסקי תשובות ס).

ח. בעש"ת מוסיפים בתפילת העמידה "זכרנו לחיים...", "מי כמוך...", "וכתוב לחיים טובים...", "ובספר חיים וברכה...", "עושה השלום..." ואם שכח אינו חוזר (ס).

שיעור באשדוד לציבור הרחב במוצאי שבת זה [נצבים] ב- 11:30 בלילה עם הרב יעקב סיני שליט"א ואח"כ סליחות בבי"כ מאור הרשב"י רח' שלמה בן יוסף 18 אזור ו' *עזרת הנשים פתוחה

שעור חדש לנשים באשדוד בכל שבת בי"כ החיד"א [בעזרת נשים] רחוב יצחק חנניא 22 אזור ג'
מ- 3:00-5:00 בצהריים עם הרבנית שרה בן לולו *בואנה בהמונכם

תזכורות לערב ראש השנה (יום שני)

- ☒ להכין שני נרות נשמה ליומיים [לצורך העברה מאש לאש] ☒ מי שמתכוונת לבשל לא לשכוח לחבר שעון גז.
- ☒ יש לחבר לחשמל את הפלטה של שבת לפני החג.
- ☒ אשה שמדליקה נרות רגילים צריכה להכין נרות דבוקים בפמוטים ליומיים לפני ראש השנה לפי שאסור להדביק הנרות בפמוטים משום ממחק (משנ"ב סי' תקיד ס"ק יח) או אפשר להכין חתיכות נייר כסף וברה"ש כל פעם שצריך תכניס את הנר לפמוט עם נייר כסף וכך תעמיד בלי צורך להדביק. המדליקה בשמן מותר להכין את "הפתילות", היינו להכניס את הפתילה בתוך השעם להכנת "הפתיל הצף" ביום טוב עצמו (ש"ת שצט הלוי ח"ט סי' קכח ס"ק א) (מ"מ החור בשעם בו נכנסת הפתילה צריך להיות פתוח ו "השעמים" מופרדים אחד מהשני לפני יום טוב ולכן הטוב ביותר להכין הכל לפני יום טוב דהיינו ל- 2 ימים מראש). – כשמדליקה ביו"ט ע"י העברה מאש לאש תזהר לא לכבות את הגפרור אחרי ההדלקה. כשמוציאים את שאריות הפתילות מהכוסיות יש להוציא בשינוי כגון: ע"י ידית הכף וכדו'.
- ☒ לאלה שיש מקרר דיגיטלי עם מצב "שבת" צריך להעביר למצב המתאים לפחות ל- 50 שעות.

להצלחת כל התורמים לעליון, הם ובני משפחותיהם יתברכו בכל הברכות והישועות

טל': 08-8644452 אתר העליון: alonthaihud.co.il דוא"ל: haihud.ashdod@gmail.com
אנו זקוקים עדיין לתרומות - שם חשבון: האיחוד פרשת שבוע מסי' חשבון: 111396 סניף: 516 בנק מסד 46